

Skirenn for skogbrukere i Anterselva **8**

Nytt fra fylkesskogselskapene **10**

Samling i Rogaland **16**

UTGIVER

Det norske Skogselskap
Wergelandsv. 23B, 0167 Oslo
Telefon: 23 36 58 50
Bankgiro: 7001 05 21198
ISSN 0803-3943
E-post: info@skogselskapet.no
www.skogselskapet.no

Det norske Skogselskap er en ideell organisasjon med rundt 10.000 medlemmer fordelt på totalt 17 fylkesskogselskap. Vår visjon er at alle mennesker skal oppleve skog som en verdifull kilde til livskvalitet. Siden 1898 har selskapet utviklet seg fra i starten å sørge for helt nødvendig skogreising til nå å jobbe med bevisstgjøring rundt skogens viktige rolle i kampen for et bedre klima.

STYRET

Leder:

Lars Peder Brekk, Trøndelag

Nestleder: Randi Dille, Trøndelag

Styremedlemmer:

Mette Kinderås, Troms,

Ingunn Kjelstad, Sogn og Fjordane,

Hans Chr. Brede,

ansattrepresentant

Bernt-Håvard Øyen, Hordaland

Hallvard Bakka, Rogaland

Redaktør:

Astri Kløvstad

astri.klovstad@norsk-skogbruk.no

Grafisk produksjon:

Line Dahle/Åjour design

Trykk: Merkur Grafisk, Oslo

www.merkurgrafisk.no

Annonsepriser (ekskl. mva.):

1/1 side kr 6.000

1/2 side kr 3.500

1/4 side kr 2.000

1/8 side kr 1.000

Manusfrist neste nummer:

11. juni 2018

Forsidefoto: Traktorveier og skogsbilveier gir fine muligheter for rekreasjon og friluftsliv. Foto: Astri Kløvstad

INNHOOLD

Årskavalkade – 2017 i utdrag.....	4
Allsidig friluftsdag for hovedstadens beboere.....	6
Skogselskapet demonstrerte energiens kretsløp i Kollen.....	7
Flotte dager i Anterselva.....	8
Nytt fra fylkesskogselskapene.....	10
– Forebygging er bedre enn reparering.....	15
Påfyll og erfaringsutveksling for Skogselskapets ansatte.....	16
Forskning i det grønne.....	18
Tidsskrift for Skogbrug.....	18
Kryssord.....	19

Skogsektorens omdømme – ja, det arbeides med saken...

Vi har i en tidligere utgave av Skog og Miljø konkludert med at de fleste innenfor skog- og tresektoren har en god forståelse av skogens betydning – som næring, som arena for allmennheten og som fornybar ressurs. Mange utenfor sektoren derimot – og det er det store flertallet blant folk flest – sitter ikke nødvendigvis med samme forståelse og oppfatning. Det handler om omdømmebygging på kort og lang sikt.

Og videre; de sektorene som i stor grad lykkes i dag er nettopp de som ser betydningen av omdømmebygging. De velger å satse tungt på dette for å skape forståelse for egen sektors berettigelse, positive assosiasjoner og tillit til det de står for og bruker ressurser på. Dette gir i neste runde aksept, velvilje og rekruttering.

Som oppfølging av fjorårets sesjon om temaet på konferansen Skog og Tre 2017, og enigheten om at dette må følges opp, har Skogselskapet iverksatt ulike tiltak i et koordinerende omdømmeprojekt. Arbeidet samler trådene fra ulike prosjekter og tiltak i hele sektoren og tar bl. a. tak i hovedpunkter fra holdningsundersøkelsen som ble gjennomført i regi av Norges Skogeierforbund i 2017. Her ble allmenheten spurt om deres holdninger knyttet til skog og skogbruk. Skogselskapet har blant annet med utgangspunkt i dette materialet og i samarbeid med både offentlig og privat forvaltning nå iverksatt ulike spørreundersøkelser rundt i landet som videre oppfølging. Dette innebærer også en kartlegging av skogeier sin oppfatning av egen situasjon og hvordan andre ser på den virksomheten som utøves. Resultatene fra de ulike undersøkelsene skal i neste fase sammenstilles og danne grunnlaget for konkre-

te, oppfølgende tiltak. Herunder samle og utvikle gode verktøy og metoder for i større grad å kunne kommunisere effektivt og på en hensiktsmessig måte.

Den overordnede målsetningen med dette arbeidet er å skape større forståelse for skogens mangesidige betydning på tvers i de ulike interessegruppene. Samtidig vil skogen og skogbruket kunne få et mer tydelig og positivt omdømme. Gjennom vår virksomhet har Skogselskapet erfart at allmenhetens holdninger og meninger om skog og skogbruk ofte er mer preget av følelser og opplevelser – enn nødvendigvis av en faktabasert og objektiv tilnærming.

Det beste grunnlaget for gode og riktige beslutninger er nettopp fakta og en helhetlig forståelse. Her har Skogselskapet en unik posisjon som ideell og uavhengig, som brobygger mellom alle som er oppatt av skog – og som forkjemper for nettopp skogens mangesidige betydning.

Vi må evne å vise frem hvordan skogen og skogbruket er fornybart, bærekraftig og samtidig det store klima- og helsepotensialet skogen har. Vi vet at en aktiv forvaltning av skogressursene fortsatt er roten til alt godt!

Årskavalkade – 2017 i utdrag

I det følgende har vi trukket frem noen utvalgte utadrettede aktiviteter og prosjekter som beskriver utviklingen og satsingen i Skogselskapet gjennom 2017 – fra nok et spennende og innholdsrikt år.

Januar – Planlegging og forberedelser til bla. EFNS Skogs-EM 2017 i Latvia og øvrige prosjekter og aktiviteter i 2017. Videreutvikling og planlegging av det meget populære *prosjektet Tre om tre plankehytte*, medfinansiert av Sparebankstiftelsen.

Februar – NM på Ski på Lygna, Skogselskapet var tilstede på fellesstand med stor lavvo, bålpanner og alt som hører med. *Markadagen 2017* på Sognsvann. Et årlig arrangement hvor de ulike idretts- og friluftsfagorganisasjonene viser frem forskjellige lavterskelaktiviteter som kan gjennomføres i skog og natur. Deltakelse og reiseleder for den norske delegasjonen under *EFNS Skogs-EM på Ski 2017* i Latvia. Langrennskonkurranser, ekskursjoner, fagforedrag og sosialt opplegg og samvær. Samling i Trondheim for ansatte i fylkesskogselskapene.

Mars – WC i Skiskyting Holmenkollen, Skogselskapet hadde en sentral plassering med lavvo og utstyr på VM-Haugen hvor skogens mangesidige betydning ble formidlet til publikum. Deltakelse på *Idretts- og friluftskonferansen 2017* i Oslo, fagkonferanse om friluftsliv og idrett med spesiell oppmerksomhet på Marka.

April – Planlegging og videreutvikling av prosjekt *Naturstier i Norge*, kartlegging, vedlikehold og nyetableringer. Medfinansiert av Gjensidigestiftelsen. *Ulike fagforedrag* for bla. Rotaryklubber.

Mai – Prosjekt *Tre om tre Plankehytte* – meget vellykket prosjekt med over 30 påmeldte skoler. Skogselskapet stilte med materialer og verktøy og tilbød en dags byggeledelse. Stor aktivitet hele sommerhalvåret. Deltakelse på *seminar i regi av Norsk Friluftsliv* med tema: *Allemannsretten – fra høsting til turistindustri. Flerkulturell friluftsfest* på Sognsvann med besøk av Kronprinsen. Skogselskapet sentral i gjennomføringen med plankehyttebygging og synliggjøring av skogens mangesidige betydning.

Juni – *Skog og Tre 2017* på Gardermoen, konferansen som har blitt den viktigste møteplassen for sektoren ble igjen gjennomført med stor suksess. *Skog og Vann* på Norsk Skogmuseum, er et av de største friluftsfagarrangementene med faglig tilnærming for grunnskolen. Målet er å aktivisere elevene i uteskoleaktiviteter knyttet til skogen og vannet. Over 4.000 elever deltok på dette. *Lierdagene* – Skogselskapet stilte med helgrilling av elg og informasjon om skogens mangesidige betydning.

Juli – Ferietid i Norge, og nok en sommer med svært gode vekstvilkår for skogen.

August – *Skogbrukstunet på Jakt- og fiskedagene* på Elverum med over 30.000 besøkende. *Arendalsuka 2017*, Skogselskapet og AT-Skog samarbeidet om stand og informasjon om skogens betydning for det grønne skiftet og viktigheten av en

aktiv forvaltning. Deltakelse på *Agrisjå* i Trøndelag med helgrilling av elg, snekring, utdeling av planter og info om skogens mangesidige betydning. *Skole-skogdager* på Sognsvann med nærmere 2.000 skolebarn fordelt over to dager og tilsvarende stor aktivitet med skoleskogdager i resten av landet.

September – HWC - VM i gatefotball 2017 for hjemløse i regi av Frelsesarmeen. Skogselskapet hadde fått oppdraget med å arrangere en egen skog- og aktivitetsdag for alle deltakerne på Sognsvann i Oslo. En unik opplevelse for både deltakere og arrangører. *Friluftslivets dag* på Sognsvann med ca. 8.000 besøkende, plankehytte, natursti og utdeling av markavann. *Dyrsku'n* i Telemark med over 90.000 besøkende, de lokale fylkesskogselskapene og DnS deltok på skogtunet.

Oktober – Skogselskapet var ansvarlig for *ekskursjon og befarings* da *European Forest Institute* hadde seminar i Oslo i regi av NIBIO – Norsk institutt for bioøkonomi. Deltakelse på åpning av nybygg og nye løsninger for Skogplanter Midt-Norge AS i Kvatninga samt nytt massivtrebygg på Biri hos Skogplanter Østnorge AS. Deltakelse på jubileumsseminar for NIBIO på Ås med fokus på historikk, nåtid og fremtid. Deltakelse på *Zero-konferansen 2017*.

November – Deltakelse på *Skogforum* på Honne i regi av Norskog. Deltakelse og stand på *Østlandske Lærerstevne* i Oslo over to dager med nærmere 6.000 lærere. Styremøte og Rådsmøte med fylkesskogselskapene, gjesteforedrag fra Norsk Friluftsliv. Påfølgende samling med ansatte i fylkene.

Desember – Deltakelse på *åpning av nytt voksallegg hos Norgesplanter AS* på Hokksund.

Skogselskapet deltok med stor stand på årets *Julemarked på Folkemuseet på Bygdøy*. To helger med besøk av over 30.000 mennesker og Skogselskapets stand fikk svært godt besøk og positive tilbakemeldinger på opplegg og form. Skogens betydning var i sentrum på flere måter.

ooOOoo

Oversikten er ikke ment å være komplett, men kun som en illustrasjon på det mangfoldet av tiltak og aktiviteter som foregår i Skogselskapet i løpet av året. Som eksempler på andre overordnede oppgaver i Skogselskapet i 2017 kan nevnes produksjon og utgivelse av 11 nummer av Norsk Skogbruk – som er det eneste uavhengige fagtidsskriftet for skogbruk i Norge. I løpet av året er bladet også videreutviklet som e-magasin. Videre er det produsert ulike tidsskrifter og bøker – alt fra Nøkkelen til Hjorteviltet og Kretsløpet. Samarbeidsprosjektet med Kystskogbruket i 2017 kan trekkes frem som et godt eksempel på et viktig informasjonsspredningsprosjekt med målsetning om økt aktivitet i skognæringen.

I tillegg kommer naturligvis et utall av større og mindre lokale prosjekter, aktiviteter og arrangementer som er gjennomført i regi av de 17 fylkesskogselskapene rundt om i hele landet.

Det er vårt håp at listen kan virke som inspirasjon og bevis på noe av det flotte arbeidet som utføres – og som et bidrag til fortsatt å støtte opp om Skogselskapet og skogens muligheter.

Se gjerne våre nettsider www.skogselskapet.no for mer detaljer.

Skogselskapet ønsker fortsatt å være en god og aktiv brobygger mellom de ulike aktørene og sikre en faktabasert og objektiv framstilling av skogens mangesidige betydning.

Sammen får vi til mye – mange takk for innsatsen og det gode samarbeidet i 2017!

Allsidig friluftsdag for hovedstadens beboere

Markadagen ble arrangert ved Skullerudstua søndag 4. mars. Her kunne barn og voksne leke og utfolde seg på, i og med snøen, lære mer om dyr og natur i Marka, nyte varmen fra bålet og sitte på med hest og slede. Det ble en både lærerik og morsom dag for hele familien med fint vær og godt besøk.

TEKST: TRYGVE ENGER FOTO: TRYGVE ENGER

De besøkende kunne nyte utetid ved bålet og prøve mange ulike aktiviteter i området rundt Skullerudstua. Denne dagen fikk man dessuten mulighet til å møte mange med god kunnskap om hvordan man best kan bruke Marka. Målsetningen med dagen er å inspirere flere til å ta i bruk det enkle friluftslivet i Marka, og gi konkrete friluftslivstips og gratis aktiviteter av mange slag. Dette er en gratis, morsom og lærerik dag for hele familien med aktiviteter spesielt tilpasset barn og unge.

Av aktivitetene som ble tilbudt kan nevnes:

- Dragesafari i skogen
- Bruk av snøformer og bygging av iglo og snøborg
- Skileik i tilrettelagte løyper, gratis utlån av utstyr
- Informasjon om naturen og dyrene i Marka, og bidrag fra kunnskapsrike arrangører
- Tur med hest og slede
- Snekring av fuglekasse og info om fugleliv
- Gratis kaffe og toddy ved bålet

Skogselskapet bidro med natursti, bålcaffe, toddy og informasjon om skogens mangesidige betydning. Vår nye klima- og miljøminister Ola Elvestuen holdt åpningstale og sto for den offisielle starten på årets arrangementet.

Arrangørene av dagen ønsker å senke terskelen for å komme ut, dele gleden ved å være i naturen, oppleve det enkle friluftslivet og tenne en gnist også hos dem som ikke bruker Marka i dag. Det var Fylkesmannen i Oslo og Akershus, DNT Oslo og Omegn, Bymiljøetaten i Oslo kommune, FRIGO, Oslo og Om-

RETT I KOPPEN: Deltakerne på Markadagen som stakk bortom Skogselskapet fikk litt varmt i koppen og mulighet til å delta på natursti.

land friluftsråd, Statens naturoppsyn, NOA – Naturvernforbundet i Oslo og Akershus, Skiforeningen og Det norske Skogselskap som sto bak arrangementet.

Skogselskapet demonstrerte energiens kretsløp i Kollen

9. og 10. mars var det storinnrykk av publikum i Holmenkollen som skulle se langrenn, hopp og kombinert. Skogselskapet var på plass i Kapellskogen for å snakke fram skogen, skape trivsel og servere varmt drikke til frosne publikummere.

TEKST: TORE MOLTEBERG FOTO: TROND LOHRE

Rundt bålpannene våre samlet det seg som vanlig mange mennesker begge de to arrangementsdage. I tillegg til bålpanner har vi med oss et lite «bio-kraftverk» i form av en ovn kalt «Biolite». Denne fungerer som en vedfyrt grill og kokeapparat. Det spesielle er at den også konverterer varme til elektrisk energi som lader et batteri. Batteriet gir strøm til en lampe og det er mulighet for å lade mobiltelefonen. I tillegg driver batteriet en liten vifte som sørger for optimal tilførsel av luft til forbrenningen. Resultatet er tilnærmet fullstendig forbrenning og ingen røyk. Ovnens tiltrekker seg oppmerksomhet og gir i tillegg muligheter for samtaler med folk om skogens rolle i klimasammenheng. Det er til og med noen blant publikum som forstår at varmen fra veden er «gammel solenergi» som har vært lagret i veden og som vi nå slipper løs igjen, sammen med CO₂ som er grunnlaget for ny oppbygging av trevirke gjennom fotosyntese.

Holmenkollen Skifestival fikk en del negativ presedekning etter det som inntraff lørdag kveld. Vi kan underskrive på at det rådde kaos da 100 000 mennesker skulle ta seg fra Holmenkollen til Oslo sentrum. Mange av de som bidro til kaos hadde tilbragt dagen i skogen ved Frognersteteren og ikke inne på arenaen i Holmenkollen. I Kapellskogen inne på arenaområdet var det den gode stemningen som rådet. Her var det trygt for familier å være og det var vinteraktiviteter for barna. Og Skogselskapet bidro selvfølgelig med varme til store og små.

Fra vår plass i Kapellskogen kunne publikum se skiløperne mange ganger i løpet av herrenes 5-mil og kvinnenes 3-mil. Løypene i Holmenkollen er litt «spagetti» i sin utforming, de går over og under og rundt hverandre og blir dermed svært publikumsvennlige, samtidig som store høydeforskjeller gjør løpene krevende for utøverne. Så er det også gjerne de beste som vinner.

KJENT STIL: Skogselskapet var til stede på Holmenkollen Skifestival med både bålpanne og Biolite-ovn og kunne servere publikum varmt drikke og interessante fotosyntesefakta.

NORSK DELEGASJON: 50 norske deltakere var med og markerte at European Foresters competition in Nordic Skiing ble arrangert for 50. gang.

Flotte dager i Anterselva

Det 50. EFNS-arrangementet i Südtirol ble en stor opplevelse for de mer enn tusen deltagerne – hvorav 50 kom fra Norge. Mange holder den såkalte jubileumsskituren fra Cortina til Toblach som turens høydepunkt, men også de faglige utferdene og selve skirennene ble gjennomført prikkfritt.

TEKST OG FOTO: JOHS. BJØRNDAL

Mange med interesse for skiskyting har sett fjernsynsoverføringer fra Anterselva (navnet er sammensatt av anter (maur) og selva (skog) og har altså ikke noe med elva å gjøre), i år var det worldcup-renn der en uke før EFNS-arrangementet. Og en flottere skistadion skal man lete lenge etter. Fra den store solvendte tribunen er det perfekt utsikt til standplass og målgang – nært omkranset av spektakulære fjell.

Løypene var perfekte, riktig nok ikke fullt så tøffe som i Holmenkollen, men kraftig snøfall de to siste konkurransedagene gjorde at de fleste fikk tatt seg

ut. Det sportslige nivået ser ut til å bli stadig høyere, i hvert fall i de yngre klassene. Medaljefangsten for den tallrike norske troppen ble relativt beskjeden, men en medalje – eller det var vel egentlig en finérplate – av hver valør ble da med tilbake til gamlelandet. Jubileet ble som nevnt markert med en tur, men også med en egen bankett, med en kjapp gjennomgang av alle tidligere arrangementer. Den gjorde det klart at EFNS i utgangspunktet var en tysk greie, de seks første arrangementene fant sted der. Og fortsatt stiller mange av de tyske delstatene med egne lag. Til tross for at 21 nasjoner var representert ved

BLIDE DAMER: Marit Danielsen, Jenny Engeset, Ann-Christin Schill og Kathrine Wilsher Lohre etter vel gjennomført klassisk langrenn.

RASKE MENN: Per Odd Rygg fra Steinkjer (t.v.) var som vanlig raskeste løper fra Norge, men han måtte se seg grundig slått av svenske Fredrik Sätter som gikk fortest av alle i begge de individuelle rennene.

TOK ANSVAR: Svigerinnene Gunn (t.v.) og Gro Lunden Aakre tok som vanlig sin del av ansvaret for å servere de mange som ville smake på norske spesialiteter på det såkalte afterski-arrangementet som dras i gang umiddelbart etter stafetten.

årets arrangement utgjør tyskerne nær halvparten. Tysk var også det lokale språket, Süd-Tyrolerne har ikke gjort spesielt mye for å bli italienere på de 100 årene som er gått siden området ble avgitt fra Østerrike, i henhold til Versailles-traktaten som ble inngått etter første verdenskrig. Lite minner om Italia, de lokale kulturinnslagene består hovedsakelig av jodling og ompa-musikk, kosten er kraftig, ølet godt og vinen relativt vond. Men ikke noe av dette lot til å plage EFNS-deltagerne.

Alle resultater og mengder av bilder fra arrangementet finnes på www.efns.eu

Bayern neste år

I 2019 arrangeres EFNS i Arberland, en relativt ukjent skidestinasjon ganske langt øst i Bayern, nær grensa til Tsjekia. Arrangementet går av stabelen 11.–15. februar neste år og konkurransene vil finne sted på en flunkende ny skistadion. Ekskursjoner blir det også, for eksempel blir det mulig å besøke urskog i nasjonalparken Bayerischer Wald.

Nytt fra fylkesskogsselskapene

Nedenfor følger et utvalg av aktivitetene fra vårt langstrakte land. Stoffet er enten hentet fra fylkesskogsselskapenes nettsider eller rapportert inn direkte. Fylkesskogsselskapene oppfordres til å komme med innspill til senere numre.

AGDER

Inspirerende skoghelg for Ungdom i Agder

Skogselskapet i Agder arrangerte helgen 11. – 13. november en skoghelg for ungdom. Målet var å inspirere og engasjere ungdom i skogfaglige tema, blant annet med vekt på konkurranser. Til dette hadde vi fått med oss Ole Harald Løvenskiold Kveseth, mangeårig landslagsutøver i motorsag og Timbersport, som inspirator og læremester.

Alle skoler på Agder som har studieretning naturbruk på videregående ble invitert. Målet var å få med 10 – 15 ungdom som kunne få faglig veiledning i motorsagtevlning, og skogfaglige utfordringer.

Arrangementet begynte fredag kl 18.00. Da var 10 ungdommer samlet i skogbruksrommet på KVS-Lyngdal, der Ole Harald bidro med sine kunnskaper om motorsag, og hva man må ha av utstyr hvis man vil konkurrere med motorsag. Han gikk gjennom regler og forklarte øvelsene i tevlningene. I tillegg veiledet han underveis ved klargjøring av utstyr. Kvelden gikk, og ble avslutta med skogfaglig prat i stua i Epleдалen.

Lørdag morgen var det avgang til Felleskjøpet i Lyngdal hvor vi hadde fått laget en enkel treningsbane for motorsagtevlning utendørs. Øvelsene som inngår kan også overføres til vanlig skogsarbeid med motorsag. Det konkurreres i felling, kvisting og kapping, der presisjon, teknikk og sikkerhet er i fokus. Dagen gikk med til instruksjon, veiledning og trening. AT Skog stilte med tømmer og Felleskjøpet i Lyngdal med arena. KVS-Lyngdal stilte med traktor, minibuss og enkelte måltider i løpet av helga. Kl 12.00 denne lørdagen hadde Ole Harald en oppvisning og informasjon til skuelystne om hva motorsagøvelsene er, og intro på øvelser i Timbersport. Etter dette

hadde Felleskjøpet lagt til en konkurranse i kjedebytte i butikken, der det handlet om å skifte kjede på ei motorsag raskest mulig. Da butikken stengte, og treninga for dagen gikk mot slutten, ble området ryddet og treningsbanen fjernet.

Turen gikk så til Epleдалen, der pizza stod på menyen, før Ole Harald og Christian Espegren (Skogselskapet i Agder) underviste i skogfaglige tema. Tema her var øvelsene som utgjør skogløypa under NM for videregående skoler. Disse temaene er veldig sentrale i all forvaltning av skog. Muligens ble enkelte denne sene lørdagskvelden utfordret på mattestykker de ikke helt hadde sett verdien av tidligere. Her var Ole Harald dyktig læremester som skapte engasjement og formidlet faget på en fantastisk måte. Denne kvelden gikk det opp for en del hvordan volum på et tre kan måles, og regnes ut, og de ble mer trygge på begrepene areal og volum. Beregninger på stående masse, terrenghelling, treslagsfordeling, treantall osv ble grundig debattert denne kvelden. En viktig del av kvelden var også å vise muligheter for videre utdanning i skogbruk.

Søndag formiddag ble det en liten fagprat rundt frokostbordet, før skogbefaring i Epleдалen. Teori fra lørdagskvelden ble satt ut i live denne søndagsmorgen. Frøtre i Epleдалen ble målt, og det ble taksert. Tresorter ble vist, og arts kunnskap fikk et lite løft. Undertegnede var imponert over fagnivå og framgang gjennom helga. Forvaltningsmessig lover det bra når 10 ungdommer setter av ei ekstra helg for lære mer om skog og skogforvaltning.

Skoghelga ble avslutta med nydelig middag på KVS-Lyngdal, og tilbakemeldingene forteller om en fin gjeng med ungdom som var fornøyd med økt innsikt i skog og skogbruk denne helga. Stor takk til alle

som bidro, og ekstra takk til Ole Harald Løvenskiold Kveseth, som tok turen helt fra Hedmark til en av de sørligste skogsperlene i Norge, Epledalen, for å lære og inspirere ungdommen.

Førstehjelp for nye skogeiere på Agder

Skogselskapet i Agder har med støtte fra Kystskogbruket, Vest-Agder fylkeskommune, Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder og Skogbrukets kursinstitutt utgitt en e-bok for hjelp til nye skogeiere i Agder.

Denne e-boka tar for seg de mest aktuelle temaer og problemstillinger som dukker opp for nye skogeiere – og henvender seg spesielt til nye skogeiere i Agderfylkene. Den er gratis og finnes i to utgaver: en iBooks som er beregnet på iPad og en PDF-utgave for andre plattformer.

Boka kan lastes ned ved å følge denne linken: www.skogkurs.no/kunnskapsskogen/artikkel.cfm?ld_art=3261

AGDER: Skogselskapet i Agder har fått utgitt en e-bok for hjelp til nye skogeiere i Agder.

BUSKERUD

Nye skogbrukere blir rekruttert på vellykket utdanningsmesse på Storefjell

8.-10. januar deltok Velg Naturbruk (Skogselskapet), Viken Skog, SOA, Rosthaug vgs avd Buskerud og Kongsberg vgs avd Saggrenda på en felles naturbruksstand på utdanningsmessen for Hallingdals

BUSKERUD: Skogselskapet sammen med naturbruksvenner deltok på årets store utdanningsmesse for Hallingdalselever.

BUSKERUD: Det var mulig å få prøve skogsmaskinsimulator på naturbruksstanden.

ungdomsskoleelever på Storefjell Resort. Over 1000 elever besøkte messen, og i tillegg en god del foreldre og rådgivere fra skolene.

Naturbruksstanden, som forøvrig ble kåret til årets beste stand, tiltrakk seg masse elever, og mange av disse var veldig positive til det moderne skog- og landbruket. Her fikk de teste ut tålmodigheten sin på en øvelse med minigraver, og de fikk teste ut en splitter ny traktorsimulator og en avansert skogsmaskinsimulator. Men viktigst av alt var at de fikk god informasjon om utdanningsveier innenfor naturbruk. Vi er sikre på at det vil være ungdommer på naturbrukskolene i Buskerud også fra Hallingdal de neste årene.

Hogg mer – Plant mer, sa statsråd Dale

Skogselskapet i Buskerud deltok på Næringslivs-konferansen i Vikersund, som hadde tittelen «Hvor-

BUSKERUD: Landbruks- og matminister Jon Georg Dale prøver skogsmaskinsimulator.

dan gjøre gull av grønne skoger – ser vi ikke skogen for bare trær?».

Sammen med Skogskolen i Saggrenda og Norgesplanter hadde vi en flott stand. Helt tydelig falt den også i god skogsjord hos statsråd Jon Georg Dale (FrP). Han fikk prøve skogskolen sin teknologiske skogsmaskinsimulator, men kunne raskt konkludere med at det ikke nødvendigvis var det han var best til. Det som var hans klareste budskap fra talerstolen på den store scenen var: Hogg mer og plant mer. Det er som musikk i våre ører. Skal skogen være en del av klimaløsningen, så er antageligvis det de beste notene å spille på.

BUSKERUD: Vår egen Oscar Berlin poserer stolt med landbruksministeren og et nytt signert plantespett. Det akter vi å gjøre noe spennende med, så følg med Skogselskapet i Buskerud og Norgesplanter.

HEDMARK

Helgrilling av villsvin og elg under Grundsetmart'n
Skogselskapet i Hedmark hadde stand under Grundsetmart'n 8.-10. mars, hvor de besøkende fikk muligheten til en liten smakebit av helgrillet villsvin og elg og selvfølgelig en kogprat.

Mange tilreisende lot seg fascinere av de flotte kjøttstykkene som hang over grillen og godtgjorde seg for prøvesmaking. Det er ikke hver dag man får oppleve at et helt villsvin eller en elgkalv grilles foran rådhuset i Elverum.

Vi koste oss og håper også de tilreisende gjorde det.

HEDMARK: Grillsesongen ble innviet på Grundsetmart'n.

OPPLAND

Skoleskogdag på Åstjern

Fredag 9. mars var Skogselskapet i Oppland sammen med Brandbu og Tingelstad Almenning på Åstjern og hadde skoleskogdag for førstetrinns elever i kommunen. 80 unger koste seg ute med spikking, trebyggeklosser, fiskeing, hundekjøring og aking, og på ettermiddagen kom alle foreldrene og deltok i grilling på tunet.

OPPLAND: Førsteklasses spikking på Åstjern.

ROGALAND

Infosamling for ansatte i Skogselskapene i Rogaland

Skogselskapet i Rogaland var vertskap for infosamlingen for ansatte i skogselskapene 13.-14. mars. Vi fikk vist fram den flotte granskogen vi har på eien-

dommen vår Auestad i Gjesdal kommune, Fylkesmannen viste fram klimaskog-plantefeltet og fortalte om produksjonsforholdene vi har her i fylket også fikk vi avholdt en konkurranse i leirdueskyting på Jegerklubben på Skurve. Alt i fin-fint vær.

Takk til Fylkesmannen i Rogaland for kjempespennende faglige presentasjoner og alle de engasjerte ansatte i skogselskap rundt om i Norges land som deltok!

Du kan lese mer om infosamlingen på side 16.

ROGALAND: Skogselskapet i Rogaland var vertskap for infosamlingen for ansatte i skogselskapene 13.-14. mars.

TRØNDELAG

Statsråd Jon Georg Dale besøkte planteskolen på Kvatninga

I forbindelse med åpning av ny tømmerkai i Namsos tirsdag 23. januar satte statsråden av en hel dag i Namsos sammen med representanter fra skognæringa i Trøndelag. Kiskaia i Namsos ligger sentralt til og er et viktig knutepunkt for skogressursen i regionen. Dette var en merkedag for hele skognæringa. Siste delen av besøket ble lagt til planteskolen på Kvatninga, noe vi satte veldig stor pris på.

Skogplanting ble trukket frem av statsråden som satsingsområde for å nå viktige klimamål, men også med tanke på skogen som fremtidsnæring. – Hvis det ikke plantes, reduseres ressursgrunnlaget for hele næringa, poengterte Dale. Økt avvirking og økt planting henger sammen, og vi må kunne tenke to tanker samtidig for å nå målene som er satt. Stortingsrepresentant Elin Agdestein (H) oppfordret også i sitt innlegg til økt fokus på skogplanting.

Sentralt i Skogselskapets historie og virksomhet er produksjon av skogplanter. Til sammen har det vært 25 anlegg i Skogselskapets eie siden 1899. Det er produsert over 700 millioner skogplanter til skogbruket i Trøndelag.

I dag er det to anlegg i drift. I løpet av 2019 legges

TRØNDELAG: Landbruks- og matminister Jon Georg Dale hadde skogbruk på timeplanen hele dagen den 23. januar. På Kvatninga fikk han omvisning av skogselskapets Rannveig Jørstad Kristiansen og skogplanteskolens Per Olav Grande.

produksjonen ved anlegget på Melhus ned, og vi satser alle kort på Kvatninga. Dette gjør oss til en konkurransedyktig aktør og bidrar til at vi skal kunne levere livskraftige skogplanter til skogeiere i Midt-Norge også i fremtiden.

En skoginteressert statsråd fikk omvisning i nytt produksjonslokale og i veksthuset som skal huse det nye Foredlingscenteret til Skogfrøverket. Selv om den nye sålinja og prikleroboten ikke er operativ på denne tiden av året, var de imponert over det de fikk se. 30 millioner kroner er investert i nybygg og nytt utstyr som skal effektivisere og forbedre planteproduksjonen. Foredlingscenteret har en prislapp på vel 1,3 millioner kroner og er finansiert av staten. Oppdraget Skogfrøverket har fått er å forsterke innsatsen innen skogplanteforedling og etablering av frøplantasjer. Foredlingscenteret og bruk av drivhus vil effektivisere skogplanteforedlingen ved oftere blomstring og frøsetting på avlsmaterialet.

Med disse store investeringene går trøndersk skogplanteproduksjon inn i ei ny tid.

Tømmerhogst og kongleplukking

Røra frøplantasje skal utvides med frøavlsanlegg for fjelledelgran. Røra ble i utgangspunktet etablert for frøproduksjon av furu. Deler av arealet skal konverteres fra furu til fjelledelgran. Det måtte derfor børstes støv av motorsager, verneutstyr og konglebøtter for furuhogst og sanking av furukongler.

I tillegg til Røra ble det også gjennomført hogst og konglesanking på Stiklestad. Furuklonene ble samtidig sikret gjennom frøprøver og barprøver for DNA. I tillegg ble det satt igjen minst en klon av hver sort.

Det ble hogd ca 200 kubikkmeter der hoveddelen var tidligere toppkappa furu. Det ble en kort rotstokk pluss krokete dobbelttopper, trippeltopper og det som verre var. Arbeidsomme trær, men fine nok for biovarme. Konglefangsten ble ca 70 sekker totalt. Arbeidet var i regi av Det norske Skogfrøverk og Skogselskapet stilte med hoggere. Tømmeret ble kjørt ut av et par lokale folk med traktor og henger. På Røra plukket Skogselskapet konglene, men på Stiklestad ble dette ivaretatt av en lokal familie.

TRØNDELAG: Etter hogst i frøplantasjen måtte biomassen sorteres slik at både kongler og energivirke ble tatt vare på.

TRØNDELAG: Totalt 70 sekker med kongler ble sendt til Skogfrøverket etter hogsten på Røra og Stiklestad frøplantasjer.

VESTFOLD

Vestfold har fått støtte fra Gjensidigestiftelsen

Vestfold har fått tidenes julegave fra Gjensidigestiftelsen, 200 000 kroner til skogdager for skolebarn i Sandefjord kommune. Dette inspirerer til innsats i 2018!

VESTFOLD: 200 000 kroner fra Gjensidigestiftelsen kommer godt med.

Skogdag sammen med Felleskjøpet

Skogselskapet i Vestfold har meldt seg inn i Felleskjøpet og i den anledning ble vi invitert til å profilere oss under Felleskjøpets årlige skogdager på deres anlegg ved Barkåker utenfor Tønsberg og i Larvik. Ny roll-up for presentasjon av skogselskapet ble laget. I tillegg var selvfølgelig svartkjelen på plass sammen med en konkurranse i å bestemme treslag. Slikt engasjerer og det var mange som brukte mye tid rundt bordet i å bestemme de 19 treslagsbitene fra vestfoldskogen som ble vist fram.

Vi opplevde godt besøk med mange trivelige samtaler i tillegg til å kapre noen nye medlemmer.

VESTFOLD: Mange syntes det var interessant å prøve å tippe treslag basert på en bit av trevirket.

ØSTFOLD

Økonomisk støtte til Linnekleppen natur- og skogbrannssenter

Skogselskapet i Østfold har i lengre tid jobbet med å utvikle Nord-Europas eneste bemannede skogbrannvaktårn, med ny hytte i tårnet og et bemannet informasjonssenter. Arbeidet begynner å bære frukter og til nå har både Sparebankstiftelsen DNB og Marker Sparebank bidratt med en million kr hver. Vi er nå halvveis i finansieringen og ser det som svært gledelig at flere har tro på prosjektet.

Nye ansatte i fylkene

ØSTFOLD

Øivind Ringstad (bildet) er ansatt som ny skog- og infokonsulent i Østfold. Ringstad kommer fra stillingen som skogbruksansvarlig i Fredrikstad kommune og er kjent som en engasjert og

aktiv skogbruker. Han har lang og bred erfaring fra skogbruk i både privat og offentlig sektor. Ringstad starter opp i midten av mai.

Ole Brække gikk av med AFP 1. februar og Ole-Chr. Løchen har tatt over stillingen som daglig leder. Brække jobber fremdeles for Skogselskapet to dager i uken, og vil gjøre dette fram til ny medarbeider er på plass. Vi takker Brække for lang og tro tjeneste, samt et utrettelig engasjement for skogens sak.

– Forebygging er bedre enn reparering

Folkehelse og forebyggende arbeid var tema på en konferanse Norsk Friluftsliv arrangerte i begynnelsen av februar.

TEKST: TRYGVE ENGER OG NORSK FRILUFTSLIV

Det brukes i dag enorme summer på helse i Norge. Bare i 2016 er helseutgiftene på 326 milliarder kroner, og i årene framover er det ventet at disse vil øke med hele 17 milliarder kroner i året. Hva dette vil kreve av skatter og arbeidsinnsats i årene fremover, og om en mulig løsning på framtidens helseutfordringer kan være et tverrpolitisk forlik der det satses på forebygging, var spørsmål som ble drøftet på konferansen. Store deler av det utøvende friluftslivet var til stede med deres organisasjoner i tillegg til andre som bruker naturen som arena, her var også et knippe politikere med nyutnevnt folkehelseminister Åse Michaelsen i spissen.

Det var stor enighet i panelet om at det nå er behov for et skikkelig løft for folkehelsen i Norge, hvor forebygging er helt sentralt. At friluftslivorganisasjonene her har mye å bidra med når det gjelder å få flere ut og i bevegelse, var det også liten tvil om.

– Forebygging er bedre og billigere enn reparering. Og det handler om veldig mye – alt fra byplanlegging til det å grunnlovfeste allemannsretten, mente SVs Sheida Sangtarash.

Forebygging handler også om hvordan vi legger opp hverdagen til skoleelever i Norge. På seminaret fikk politikerne presentert eksempler fra Norsk Friluftslivs skolesatsing og prosjektet ASK – som viste hvordan frivilligheten i samarbeid med lærere kan gi barna et mer aktivt forhold til naturen.

Flere argumenterte for at det nå trengs et styrket samarbeid mellom offentlig sektor og frivilligheten. Helt gratis vil det ikke være. For å nå sitt fulle potensiale trenger frivilligheten et økonomisk løft.

– Klart at organisasjonene skal få mer penger! Her må vi huske på at inaktivitet koster mye mer! uttalte Kjersti Toppe (SP), som fikk støtte fra flere av de andre komiteemedlemmene.

Skogselskapet fikk gjennom sin deltakelse på konferansen bekreftet mange av våre hypoteser om potensialet for skog, natur og folkehelse. Vi tar med oss dette samt ny inspirasjon i arbeidet knyttet til satsingsområdet skog og helse fremover.

Påfyll og erfaringsutveksling for Skogselskapets ansatte

I midten av mars var Skogselskapet i Rogaland vertskap for en samling for ansatte i Skogselskapet. På denne tiden var det for noen av oss ganske eksotisk å komme til en landsdel nesten uten snø. Men vi ble raskt vant til underlaget.

TEKST: TORE MOLTEBERG FOTO: GERD INGER AARNES

Den første dagen var det lagt opp til skogfaglig befaring, krydret med en aldri så liten konkurranse på en leirduebane. Skogbefaringen var lagt til Skogselskapet i Rogalands eiendom på Skurve i Auestad i Gjesdal kommune. På eiendommen ligger et av klimaskog-plantefeltene i Rogaland, dette er et av flere felter som er etablert gjennom prosjektet «Skogreisning på nye arealer som klimatiltak». Rogaland har vært et av tre fylker som har deltatt i et treårig pilotprosjekt (sammen med Nord-Trøndelag og Nordland). Pilotprosjektet avsluttes etter plantesesongen våren 2018.

Neste stopp på Skurve var et forsøksfelt med sitkagran og norsk gran. Det er interessant å se hvilke produksjonsmuligheter og karbonbinding man takker nei til ved å utelukke sitkagrana. Feltet var etablert på 1920-tallet, og man trenger ikke gå særlig vitenskapelig til verks for se hvilket av de to treslagene som utnytter vekstforholdene på denne lokaliteten best.

Dagen ble avrundet med et besøk i et relativt nytt sauefjøs bygget i massivtre etter slepluft-metoden. Det er Riska Sagbruk som har utviklet byggesystemet som er basert på furutømmer som skjæres slik at kjerneveden vender ut. I underkant av hver plank i veggene er det frest en dryppkant som gjør at vann raskt renner bort. Takket være kjerneveden i furutømmeret er bygget så godt som vedlikeholdsfritt.

Den andre dagen av samlingen var satt av til erfa-

UT PÅ TUR: Fornøyde skogselskapsmedarbeidere på vei til skogs.

ringsutveksling og planlegging av felles prosjekter i Skogselskapet. En tilbakevendende utfordring er medlemsverving. Medlemmer er ryggraden i enhver medlemsorganisasjon og bidrar til å gi oss legitimitet og gjennomslagskraft. Det er viktig at vi hele tiden har medlemsverving i tankene og bruker de muligheter vi har for å skaffe nye medlemmer til Skogselskapet.

Ved avslutning av samlingen rettet administrerende direktør Trygve Enger en stor takk til Gerd Inger Aarnes for initiativ, planlegging og gjennomføring av samlingen. En stor takk også til fylkesmannens representanter for engasjement og innsats i forbindelse med den felles befaringen på samlingens første dag.

31. mai og 1. juni 2018

SKOG & TRE

KONFERANSEN 2018

Har du meldt deg på til årets viktigste møteplass?

Årets viktigste møteplass for skog- og tresektoren – Skog og Tre-konferansen går av stabelen torsdag 31. mai og fredag 1. juni. Med god lokalisering og et fyldigere program enn noen gang, satser vi på en ny topp. Du kommer vel du også?

OLA ELVESTUEN

KLIMA- OG MILJØMINISTER

JON GEORG DALE

LANDBRUKS-
OG MATMINISTER

HANS-CHRISTIAN GABRIELSEN

LO-LEDER

LARS SPERRE

KONSERNESJEF
NORSKE SKOG

BÅRD VEGAR SOLHJELL

GENERALSEKRETÆR
WWF VERDENS NATURFOND

RAMMEPROGRAM

Åpning fellesesjon dag 1	Klima- og miljøminister Ola Elvestuen		
Del 1, 10.00 – 11.00	Næringspolitisk paneldebatt		
Del 2, 11.30 – 13.00	Hva rører seg i den norske skog- og trenæringen? <ul style="list-style-type: none">• Hvor går Norske Skog?• Hva skjer i markedet? - betraktninger fra sentrale aktører• Fra gran til gris – hvordan kan norsk trevirke bli før til fisk og husdyr?		
	Parallell A	Parallell B	Parallell C
14.00-15.15	Naturtypekartlegging og andre kartlegginger	Skogbrukets kommunikasjon mot allmennheten	Treindustrien inn i framtida
15.45-17.00	LULUCF og NRA, sa du..?	Presisjonsskogbruket	Bruk av tre i bygg som industriell megatrend
	Parallellsesjoner dag 2	Parallell B	Parallell C
08.30-09.40	Ras, flom og skogbrukets ansvar	Teknologi i skogbruket	Trebruk/treteknologi
10.05-11.15	10 prosent skogvern	Foryngelse	Norsk skogsektor i den europeiske energitransformasjonen
Åpning fellesesjon dag 2	Landbruks- og matminister Jon Georg Dale		
11.45 – 13.00	Skogdebatt - bruk og vern av skog, samt klimaaspektet Avslutning og lunsj		

Konferansen blir holdt torsdag 31. mai og fredag 1. juni 2018 på Quality Airport Hotel Gardermoen. Meld deg på snarest for å sikre deg rom til årets konferanse! Mer informasjon og påmelding: www.skogogtre.no

FORSKNING i det grønne

STUTTE OG BUTTE TRÆR GIR FÆRRE STRØMBRUDD

Hvert fjerde strømbrudd skyldes trær som har falt ned på strømlinjene. Ved å tynne ut ung skog som ligger i nærheten av strømlinjene, kan faren for strømbrudd reduseres. Prosjektet «Sterkere skog» har som mål å redusere antall slike hendelser. Sammen med nettselskapene og Meteorologisk institutt, skal Nibio utvikle flere ulike tiltak for å hindre at trær faller ned på linjene.

– Jo tidligere du begynner, desto bedre er det. Det handler om å gi færre trær bedre plass. Da får rotsystemet utvikle seg, og stammen blir tykkere. Det gir litt kortere og tykkere trær som står bedre i dårlig vær med mye vind og snølast, forklarer driftsleder Hans Peter Eidseflot i Mørenett. www.forskning.no

KAN ANSLÅ FORSKJELL I VOLUMPRODUSJON TIDLIG

Svenske Skogforsk har fulgt opp to forsøk etter 30 år for å sammenligne tidlige høydeforskjeller med påfølgende forskjeller i arealproduksjon av foredlet materiale og planter fra bestandsfrø. Forsøkene ble etablert i 1988 og er tynnet to ganger. Resultatene viser at trær fra foredlet materiale var 22,3 prosent høyere målt etter seks år og at volumproduksjonen i en alder av 30 år var 21,5 prosent høyere. Dette viser at produksjonsforskjellen ved halv omløpstid er omtrent den samme som høydeforskjellen fra tidlige målinger regnet i prosent. Tidlig høydemåling synes således å gi en god indikasjon på potensialet for fremtidig gevinst ved å bruke foredlet materiale.

www.skogforsk.se

VEDOVNEN DIN PÅVIRKER KLIMAET MER ENN DU TROR

Å fyre med ved har en oppvarmende klimaeffekt. Men vedfyring kjøler også ned fordi hogstflater reflekterer mer av sollyset tilbake i atmosfæren enn skogkledde områder. Nylig er det publisert en stor studie som ser på klimapåvirkning i Norge basert på såkalte stasjonære bioenergisystemer.

– Det har blitt gjort mye forskning på dette temaet, men dette er første gang vi har satt sammen alle de ulike faktorene i en studie, sier Francesco Cherubini, professor ved Program for industriell økologi ved NTNU.

Studien har bl.a. analysert hvordan andre utslipp fra vedfyring påvirker klimaet, for eksempel metangass og ulike partikler. Disse partiklene kan både absorbere og reflektere solstråling. Mens organiske karbonpartikler virker avkjølede, har svart karbon – også kjent som sot – en klimaoppvarmende effekt.

Gemini.no

Tidsskrift for Skogbrug.

Udgivet af

Det norske Skogselskab.

Nr. 5-4 Mars-April 1918 26. Aarg.

Skotøi for skogsfolk

er ogsaa av de ting, som staten nu maa sørge for i Tyskland.

I bekjendtgjørelse av 27. november 1917 fra det preussiske Finans- og Indredepartement heter det herom: "Statens, kommunernes og privat ansatte forstmænd og skogsarbeidere skal foruten det vanlige "nødsskotøi" (Ersatzschuhe av seilduk med træbunder) ogsaa ha ret til aa faa utlevert lærsnørstøvler (med lærbund) samt fornødent reparationsmateriale av lær. Da man ved frigivelsen av det hertil nødvendige lær ene og alene tar sigte paa hærens forsyning med trævirke, maa man av de forvaltninger, som benytter seg av adgangen til at faa lærskotøi til sine arbeidere og funktionærer, kræve fyldestgjørende erklæring om, at hugst virkelig sættes i verk i forhold til vedkommende distrikters skogarealer, og at avkastningen stilles til hærens eller – for brændselens vedkommende – til almenhetens disposition. Lærskotøi kan kun ventes bevilget for saadanne trakter, hvor seildukssko er uanvendelige. Man forventer at sidstnævnte slags fottøi brukes overalt i tørt veir og ved lettere arbeide, saa lærstøvlerne kan spares mest mulig.

Støvler av lær blir at erholde paa støvlekort, utstedt av Regjeringsforstkammeret til de enkelte forvaltninger i den utstrækning som behovet kan imøtekomes."

- Det kan man kalle organisation helt ut i taaspidserne!

Kryssord

Nr. 1-2018

SEND INN FERDIG UTFYLT KRYSSORD TIL

Det norske Skogselskap
Wergelandsveien 23B
0167 Oslo.

Spare porto? Ta et bilde
av kryssordet og send til
info@skogselskapet.no.

Bli med i trekningen av tre flotte
trekopper fra Skogselskapet!

Leveringfrist: 11. juni 2018

Navn

Adresse

Postnr./sted.....

VINNERE AV KRYSSORDKONKURRANSEN I SKOG OG MILJØ NR. 4 - 2017:

Øyvind Meisfjord
Herøyholmveien 18
8850 Herøy

Nils Nilssen
Tårnbyveien 12
1950 Rømskog

Ivar Øverøyen
Håtveitvegen 61
3810 Gvarv

1	2	3	4	5	6	7	8	9		10	11	12
13										14		
					15				16			
17	18		19		20			21				
22					23						24	
		25		26				27		27B		
28	29											
30				31								
33				34			35		36		37	
38		39	40			41		42			43	
		44			45					46		
47	48			49		50			51			
52												

Vannrett

- 1 Økonomisk støtteordning
- 13 De sier noe om alderen
- 14 Tynne
- 15 Skuremiddel
- 16 Arbeidsoperasjon som krever varme (presens)
- 17 Yrke
- 20 Strødde for at du ikke skal gli
- 22 Vanlig forkortelse
- 23 Har Norge verdens fineste?
- 24 By
- 25 Fisk
- 27 Ikke så populær i sentrum

- 28 Aktverdigg
- 30 Mannsnavn
- 31 Mannsnavn
- 33 Må fotturisten av og til
- 34 Gjorde Jeppe i baronens seng
- 36 Legemsdel
- 38 Kontroll
- 43 Eksisterer
- 44 Andre ting også
- 45 Lovtalene
- 47 Tvilstomt
- 50 Litt tumlete
- 51 Tidligere statsminister
- 52 De kommer mange til gode

Loddrett

- 1 Medbringes til fjells
- 2 To like
- 3 Fra en europeisk øy
- 4 Uttrykke seg
- 5 Politisk parti, omvendt
- 6 En guttunge kan være det
- 7 Skue
- 8 Lite grann for lite
- 9 Omvendt artikkel
- 10 Lære
- 11 Forstavelse
- 12 Omarbeide
- 16 Vestlending
- 18 Hadde vi nylig
- 19 Mål

- 21 Gå, ikke så pent
- 25 ¾ keiser
- 26 Kjekke og greie
- 27B Likevel
- 29 Flukt og fart
- 35 Binde
- 36 Sykdom
- 37 Land
- 39 I skogen
- 40 Emballasje
- 41 Et slags plagg
- 42 Konjunksjon
- 46 3 like
- 48 Artikkel
- 49 2 like

Norges mest komplette serie med over 200 unike naturstiplakater!

Leveres i flere varianter og størrelser.
 Plakatene kan lamineres for lang levetid.
 I tillegg tilbyr Skogselskapet ulike typer tilpassede trestativ.

Kontakt Skogselskapet for mer informasjon:
 Mail: info@skogselskapet.no
 Tlf: 23 36 58 50
www.skogselskapet.no

